

CELEBRACIÓ DEL 1600 ANIVERSARI CARTA DEL BISBE SEVER
CATEDRAL BASÍLICA, 4 DE FEBRER DE 2018

Cristians de tota la Diòcesi de Menorca ens hem unit en aquest dia per agrair a Déu la nostra fe i sentir-nos impulsats a transmetre-la a les generacions futures. L'ocasió ens l'ha brindat el record de la carta que va escriure el Bisbe Sever al començament del segle V. En aquest document se'ns explica el que va passar a la nostra illa entre els dies 2 i 9 de febrer de l'any 418, fa justament 1600 anys. L'arribada fortuïta a Menorca de les relíquies de Sant Esteve va provocar el fervor dels cristians d'aquell temps i del seu jove Bisbe, que van promoure una campanya per aconseguir la conversió dels jueus de *Magona*. La Carta narra amb tons llegendaris i propagandístics aquests esdeveniments, que es necessari llegir des del context i mentalitat de l'època.

Acció de gràcies per la nostra fe

Per a nosaltres la carta del Bisbe Sever és un testimoni preciós dels orígens de la nostra fe cristiana. Per mitjà d' aquesta carta sabem que al començament del segle V la fe cristiana s'havia consolidat ja a l'illa. Aquesta fe arribaria a nosaltres a mitjans del segle III, a través d'alguns mercaders i viatgers, segurament procedents del nord d'Àfrica. En l'època de Sever l'Església ja s'havia desenvolupat. Menorca comptava amb un Bisbe per a la illa, la seu era a *Jamona*, l'actual Ciutadella. Existia un bon grup de cristians, sobretot a l'antiga *Jamona*, així com un grup de sacerdots, de monjos i de verges consagrades. La carta testifica també l'existència de diverses basíliques i d'un monestir. Troballes arqueològiques posteriors ens parlen també de la fe dels primers cristians de Menorca.

La nostra Església de Menorca s'ha sentit sempre orgullosa d'aquests orígens. Des que es va descobrir la carta de Sever, a finals del segle XVI, els menorquins s'han sentit satisfets de la seva fe, que es remunta als inicis del cristianisme. Els meus antecessors a la seu de Sever així ho han valorat, com recorda la inscripció que envolta la seu episcopal i altres nombrosos detalls existents a les dependències diocesanes. És també un privilegi de la nostra illa comptar amb un important nombre de basíliques paleocristianes, que són un preciós testimoni de la fe dels primers segles.

Tot això ens convida a donar gràcies a Déu. Setze segles després, ens unim en aquesta Catedral per donar gràcies a qui ens "*cradat de les tenebres a la seva llum meravellosa*" (1 Pe 2, 9). La fe cristiana ha estat una gran llum per al nostre poble, omplint de goig i de sentit la vida de les persones i el seu caminar al llarg de la història. És just donar gràcies a Déu per això.

Créixer com evangelitzadors

Contemplar la rica història de la nostra Església ens fa pensar en el futur. Si recordem el passat és perquè ens ajudi a seguir caminant. A la carta de Sever hi ha tres actituds que em semblen molt vàlides per a nosaltres, cristians del segle XXI.

1.- Proclamar Jesucrist

El Bisbe Sever escriu la carta, sobretot, perquè desitja proclamar el nom de Jesucrist i la seva grandesa, les "*magnalia Dei*", les grans obres que Déu ha realitzat. Aquell Bisbe experimentava amb dolor que la tebior s'havia apoderat del cor de molts cristians i desitjava que el seu cor s'inflamés amb passió per l'Evangeli i pel desig de salvació de tots.

Aquest mateix zel per proclamar Jesucrist m'agradaria que s'encengués al pit de cada cristià de Menorca. Som conscients de que també moltes vegades la tebior i mediocritat s'apoderen de les nostres vides, sentim que la nostra vida cristiana perd força i que disminueix la tensió evangelitzadora.

Sant Pau vivia en la seva pròpia carn la urgència d'anunciar Jesucrist i així l'hi explica als Corintis: "Jo no puc gloriar-me d'anunciar l'Evangeli, hi estic obligat: ai de mi si no anunciés l'Evangeli!" (1 Cor 9:16). Només aquell qui té una fe morta pot escapar-se d'aquesta obligació.

Un personatge de la carta, la verge Teodora, li diu al Bisbe que té al davant molts de camps sense cultivar i que estan erms i li fa saber que ha de preparar-se per a sembrar-los. Els camps de la nostra illa, als quals el Senyor ens envia, són grans i estan necessitats de la llavor de l'Evangeli. Són els camps de la increença i la indiferència religiosa, els camps de les famílies, dels joves i dels infants, els camps de la cultura, la política o els mitjans de comunicació. No tinguem por posar fil a l'agulla i implicar-nos en l'aventura de seguir proclamant Jesucrist i el seu Evangeli en tot moment.

2.- Des de la nostra petitesa

A la Carta de Sever apareix una segona actitud: que tota aquesta tasca s'ha de realitzar des de la nostra petitesa, perquè el veritable protagonista de la vida cristiana és Déu i no som nosaltres. El Bisbe Sever accentua la petitesa de l'illa i els pocs mitjans amb què comptaven els cristians, per així subratllar l'obra de Déu. "*En aquest humil racó de l'orbe s'ha encès una llum per voluntat del Senyor*", escriu. Els cristians són d'una classe social més baixa i estan menys versats en les Escriptures, tenen un Bisbe jove i inexpert, però aconseguiran la conversió d'una multitud.

La conversió de les persones, tal com és descrita en la carta, no és fruit de la saviesa humana, sinó de la gràcia de Crist, "*Christi virtute*". És ell qui crida des de l'interior com fa amb Meletius, el germà de Teodor, que sent "*el nom de Crist amb un*

clam incessant a les orelles del cor"; és l'aroma del perfum de Crist el que atrau Artemisia i altres dones i, per tot això, és el poder de l'oració que aconseguix que brilli *"la llum de la gràcia celestial"*: *"encomanàvem a tots que fessin molta oració i vam vessar moltes llàgrimes"*, escriu. El Bisbe Sever resumeix tot quan diu que Déu va obrar meravelles "sense que nosaltres parléssim ni una paraula", *"nobis ne verbum proferentibus"*.

També nosaltres som conscients de la nostra petitesa. Els cristians de Menorca som avui també una minoria enmig d'una societat que, en bona part, ha optat per viure d'esquena a Déu. En les meves visites a les parròquies he escoltat moltes persones desil·lusionades, perquè som pocs o molt grans o perquè avui dia resulta molt difícil transmetre la fe. Però la carta ens ensenya que hi ha que posar la confiança en la gràcia de Crist, perquè és ell qui atreu vers si mateix el cors dels homes i hem de confiar en el poder de l'oració, que ha d'acompanyar sempre la proclamació de l'Evangeli.

L'únic pastor és Crist. *"Solus et bonus pastor est"*, ens recorda la carta. No tinguem por de la nostra petitesa. Som gerres de fant que porten un tresor immens. L'Apòstol Pau ho explica d'aquesta manera: *"perquè quedi ben clar que aquest poder incomparable ve de Déu, i no de nosaltres"* (2 Cor 4, 7).

3.- En el respecte absolut de cada ésser humà

Hi ha una tercera actitud que apareix a la carta encíclica i de la qual podem aprendre negativament. Perquè en la carta es descobreixen tensions i enfrontaments greus entre jueus i cristians. Per part dels cristians es dóna menyspreu, pressions i fins i tot violència contra els jueus. La destrucció de la seva sinagoga és un signe d'això. El Bisbe Sever reconeix que la *"masuetudo"* (la mansuetud) ha de ser l'estil del ramat de Crist, però consenteix i fins i tot aplaudeix que alguns cristians responguessin als jueus usant la violència.

En llegir aquests esdeveniments amb la distància de tants segles advertim que aquest no pot ser l'estil del cristià. Compartim el desig de proclamar Jesucrist des de la petitesa de les nostres vides, però sabem que hem d'actuar amb un respecte absolut per l'ésser humà, per la seva llibertat i per la seva consciència. Tan importants com els fins són els mitjans que utilitzam i l'estil de la nostra actuació. La proclamació de Jesucrist és sempre proposta, oferta de vida i esperança per a l'home. I s'ha de fer, com diu la carta de Pere, *"suaument i amb respecte, mantenint la rectitud de consciència"* (1 Pe 3, 16).

Un personatge del relat, el jueu Ceciliano, que abraça la fe en Crist, encerta quan exhorta a la conversió dient: *"si a vosaltres Crist no us atrau a si amb tanta potència, no us podem fer cap violència"*. Aquest hauria d'haver estat l'estil de l'anunci i aquest ho ha de ser per a nosaltres: Proposar, oferir, proclamar sense cansar-nos el

nom de Crist, pregant perquè Déu atregui amb la seva gràcia el cor de moltes persones i les condueixi fins Ell.

Fa uns dies celebràvem la festa litúrgica de Sant Joan Bosco, un sant que treballà incansablement per a transmetre als joves l'alegria de l'Evangeli des de la mansuetud, amabilitat, simpatia i comprensió, que van ser les característiques de l'estil pastoral de Don Bosco. D'ell podem aprendre també l'estil que ha de tenir el evangelitzador.

Conclusió

Al començament de la seva carta, el Bisbe Sever cita aquest text del llibre de Tobies: "*Feis conèixer a tothom les obres de Déu, tal com es mereixen. No dubteu a donar-li gràcies*" (12, 6). Aquestes són les dues actituds amb les que estem vivint aquesta celebració. Cantam al Senyor i li manifestam la nostra gratitud perquè després de molts de segles la nostra Església continua viva, il·lusionada amb la fe rebuda i decidida a donar-ne testimoni. Ens sentim agraïts, també, a les persones que ens van transmetre la fe, a aquells que ens van ensenyar a creure, a resar i a estimar. Alhora, demanam al Senyor que vingui en auxili de la nostra petitesa per poder proclamar a tothom la seva glòria. Ens ajuda a això també la intercessió de la nostra Mare estimada, la Mare de Déu del Toro. Que ella sigui l'estrella que guiï sense aturar els passos d'aquesta Església de Menorca.

CELEBRACIÓN 1600 ANIVERSARIO CARTA DEL OBISPO SEVERO

Cristianos de toda la Diócesis de Menorca nos hemos unido en este día para agradecer a Dios nuestra fe y sentirnos impulsados a transmitirla a las generaciones futuras. La ocasión para ello nos la ha brindado el recuerdo de la carta que escribió el Obispo Severo a comienzos del siglo V. En ella cuenta lo acontecido en nuestra isla entre los días 2 y 9 de febrero del año 418, hace justamente 1600 años. La llegada fortuita a Menorca de las reliquias de San Esteban provocó el fervor de los cristianos de aquel tiempo y de su joven Obispo, que realizaron una campaña para lograr la conversión de los judíos de Magona. La carta narra con tonos legendarios y propagandísticos estos acontecimientos, que hay que leer desde el contexto y mentalidad de la época.

Acción de gracias por nuestra fe

Para nosotros la carta del Obispo Severo es un testimonio precioso de los orígenes de nuestra fe cristiana. Por esta carta sabemos que a comienzos del siglo V la fe cristiana se había consolidado ya en la isla. Esta fe debió llegar a nosotros a mediados del siglo III, a través de algunos mercaderes y viajeros, seguramente procedentes del norte de África. En la época de Severo la Iglesia ya se había desarrollado. Menorca contaba con un Obispo para la isla, cuya sede estaba en Jamona, la actual Ciutadella. Existía un buen grupo de cristianos, sobre todo en la antigua Jamona, así como un grupo de sacerdotes, de monjes y de vírgenes consagradas. La carta testifica también la existencia de diversas basílicas y de un monasterio. Hallazgos arqueológicos posteriores nos hablan también de la fe de los primeros cristianos de Menorca.

Nuestra Iglesia de Menorca se ha sentido siempre orgullosa de estos orígenes. Desde que se descubrió la carta de Severo, a fines del siglo XVI, los menorquines se han sentido satisfechos de su fe, que se remonta a los inicios del cristianismo. Mis antecesores en la sede de Severo así lo han valorado, como recuerda la inscripción que rodea la sede episcopal y otros numerosos detalles existentes en las dependencias diocesanas. Es también un privilegio de nuestra isla contar con un importante número de basílicas paleocristianas, que son un precioso testimonio de la fe de los primeros siglos.

Todo esto nos invita a dar gracias a Dios. Diecisiete siglos después, nos unimos en esta Catedral para dar gracias a quien nos “llamó de las tinieblas a su luz maravillosa” (1 Pe 2, 9). La fe cristiana ha sido una gran luz para nuestro pueblo, llenando de gozo y de sentido la vida de las personas y su caminar a lo largo de la historia. Es justo dar gracias a Dios por ello.

Creer como evangelizadores

Mirar la rica historia de nuestra Iglesia nos hace pensar en el futuro. Si recordamos el pasado es para que nos ayude a seguir caminando. En la carta de Severo hay tres actitudes que me parece son muy válidas para nosotros, cristianos del siglo XXI.

1.- Proclamar a Jesucristo

El Obispo Severus escribe la carta, sobre todo, porque desea proclamar el nombre de Jesucristo y su grandeza, las “magnalia Dei”, las grandes obras que Dios ha realizado. Aquel Obispo sentía con dolor que la tibieza se había apoderado del corazón de muchos cristianos y deseaba que su corazón ardiera en la pasión por el Evangelio y en el deseo de salvación de todos.

Ese mismo celo por proclamar a Jesucristo me gustaría que ardiera en el pecho de cada cristiano de Menorca. También nosotros advertimos muchas veces que la tibieza y mediocridad se apoderan de nuestras vidas, sentimos que nuestra vida cristiana pierde fuelle y que disminuye la tensión evangelizadora.

San Pablo vivía en su propia carne la urgencia de anunciar a Jesucristo y así se lo cuenta a los Corintios: “No tengo más remedio y, ¡ay de mí si no anuncio el Evangelio!”. ¿Podremos decir nosotros lo mismo, que no tenemos más remedio que anunciar a Jesucristo? Sólo quien tiene una fe muerta puede escapar de esta tarea.

Un personaje de la carta, la virgen Teodora, le dice al Obispo que tiene delante muchos campos sin cultivar y que están yermos y le hace saber que tiene que prepararse para sembrar. Los campos de nuestra isla, a los que el Señor nos envía, son amplios y están necesitados de la semilla del Evangelio. Son los campos de la increencia y la indiferencia religiosa, los campos de los jóvenes y los niños, los campos de la cultura, la política o los medios de comunicación. No temamos poner manos a la obra e implicarnos en la aventura de seguir proclamando a Jesucristo y su Evangelio en todo momento.

2.- Desde nuestra pequeñez

En la Carta de Severo aparece una segunda actitud: que toda esta tarea se ha de realizar desde nuestra pequeñez, porque el verdadero protagonista de la vida cristiana es Dios y no somos nosotros. El Obispo Severo acentúa la pequeñez de la isla y los pocos medios con que contaban los cristianos, para así subrayar la obra de Dios. “En este humilde rincón del orbe se ha encendido una centella por voluntad del Señor”, escribe. Los cristianos son de una clase social más baja y están menos versados en las Escrituras, tienen un Obispo joven e inexperto y, sin embargo, lograrán la conversión de muchos.

La conversión de las personas, tal como es descrita en la carta, no es fruto de la sabiduría humana, sino de la gracia de Cristo, “Christi virtute”. Es él quien llama desde el interior como hace con Meletius, el hermano de Teodoro, que siente “el nombre de Cristo con un clamor incesante en los oídos del corazón”; es el aroma del perfume de Cristo el que atrae a Artemisia y otras mujeres y, por todo ello, es el poder de la oración el que logra que brille “la luz de la gracia celestial”: “encomendamos a todos que hicieran mucha oración y derramamos muchas lágrimas”, escribe. El Obispo Severo resume todo cuando dice que Dios obró maravillas “sin hablar nosotros ni una mínima palabra”, “nobis ne verbum proferentibus”.

También nosotros advertimos nuestra pequeñez. Los cristianos de Menorca somos hoy también una minoría en medio de una sociedad que, en buena parte, ha elegido vivir de espaldas a Dios. En mis visitas a las parroquias he escuchado a muchas personas desilusionadas, porque somos pocos o muy mayores o porque hoy día resulta muy difícil transmitir la fe. Pero

la carta nos enseña que hay que poner la confianza en la gracia de Cristo, porque es él quien atrae hacia sí los corazones de los hombres y confiar en el poder de la oración, que debe acompañar siempre a la proclamación del Evangelio.

El único pastor es Cristo. “Solus et bonus pastor est”, recuerda la carta. No temamos nuestra pequeñez. Somos vasijas de barro que llevan un tesoro inmenso. El Apóstol Pablo da la razón de ello: “así se verá que una fuerza tan extraordinaria es de Dios y no de nosotros” (2 Cor 4, 7).

3.- En el respeto absoluto de cada ser humano

Hay una tercera actitud que aparece en la carta encíclica y de la que podemos aprender negativamente. Porque en la carta se descubren tensiones y enfrentamientos graves entre judíos y cristianos. Por parte de los cristianos se da desprecio, presiones e incluso violencia contra los judíos. La destrucción de su sinagoga es un signo de ello. El Obispo Severus reconoce que la “masuetudo” (la mansedumbre) ha de ser el estilo del rebaño de Cristo, pero consiente e incluso aplaude que algunos cristianos respondieran a los judíos usando la violencia.

Al leer estos acontecimientos con la distancia de tantos siglos advertimos que ese no puede ser el estilo del cristiano. Compartimos el deseo de proclamar a Jesucristo desde la pequeñez de nuestras vidas, pero sabemos que debemos hacerlo en el respeto absoluto por el ser humano, a su libertad y su conciencia. Tan importante como los fines son los medios que utilizamos y el estilo de nuestra acción. La proclamación de Jesucristo es siempre propuesta, oferta de vida y esperanza para el hombre. Y debe hacerse, como dice la carta de Pedro, “con delicadeza y respeto, teniendo buena conciencia” (1 Pe 3, 16).

Un personaje del relato, el judío Ceciliano, que abraza la fe en Cristo, acierta cuando exhorta a la conversión diciendo: “si a vosotros Cristo no os atrae a sí con tanta potencia, no os podemos hacer violencia alguna”. Esta debía haber sido el estilo del anuncio y este debe ser para nosotros. Proponer, ofrecer, proclamar sin cansarnos el nombre de Cristo, orando para que Dios atraiga con su gracia el corazón de muchas personas y las conduzca hasta Él.

Hace unos días celebrábamos la fiesta litúrgica de San Juan Bosco, un santo empeñado en transmitir a los jóvenes la alegría del Evangelio desde la mansedumbre, amabilidad, simpatía y comprensión, que fueron características del estilo pastoral de Don Bosco. De él podemos aprender también el talante que debe tener el evangelizador.

Conclusión

Al comienzo de su carta, el Obispo Severo cita este texto del libro de Tobías: “Proclamad a todo el mundo las gloriosas acciones de Dios y no descuidéis darle gracias” (12, 6). Estas son las dos actitudes con las que estamos viviendo esta celebración. Cantamos al Señor y le mostramos nuestra gratitud porque después de muchos siglos nuestra Iglesia continúa viva, ilusionada con la fe recibida y empeñada en vivirla. Nos sentimos agradecidos, también, a las personas que nos transmitieron la fe, a aquellos que nos enseñaron a creer, a rezar y a amar. Al mismo tiempo, pedimos al Señor que venga en auxilio de nuestra pequeñez para poder proclamar a todo el mundo su gloria. Nos ayuda a ello también la intercesión de nuestra madre querida, la Madre de Dios del Monte Toro. Que ella sea la estrella que guíe sin cesar los pasos de esta Iglesia de Menorca.